

16. maj 2023

UPA2024/35

Uunga siunnersuut: Aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat

(Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq)

(Pingajussaaneenera)

Aalisarnej pillugu inatsisissaq inuiaqatigiinnut – tamatsinnut pinngitsoqarata – pingaarutilerujussuaq maanna inaarutaasumik pingajussaaneerparput.

Siumumit aalisarnej pillugu inatsisissaq inuiaqatigiinnut tamanut minnerusumik annerusumillu kalluaallunilu attuumassuteqarluinnartoq ilisimaareqqissaarlutigu Inatsisartuni suliarinerani peqqissaartumik isummersoqataaffigalugu suleqataaffigisimavarput, pisarnitsit.

Siumup naqissusissallugu pingaartippaa, Kalaallit Nunaanni aalisakkanik isumalluutit tamakkiisumik inuiaqatigiit ataatsimut pigigaat, aamma aalisarnerup Kalaallinut annertunerpaamik iluanaarutaanissaa qulakkeerneqassasoq pingaartitarigipput ilutigisaanilu aalisarnermik inuussutissarsiummi tunngaviusumik piumasaqaatit ataqatigiissut patajaatullu pilersinneqarnissaat kissaatigigipput.

Siumumi pingaartitarilluinnarparput, immami pisuussutitta nunatsinnut aningaasarsiutigineqarnerulernissaat aqutissiuutissallugu. Aalisarnej iluaqtsiullugu aningaasarsiornitta uatsinnut kalaallinut aningaasarsiornikkut iluaqutaanerujartuinnartumik ingerlatsiffiunissaa aqutissiuutissallugu pingaaruteqarpoq – piffissanngorporlu Aalisarnermut inatsisip aqqiiviginissaa, nunarput inuulu pillugit.

Inatsisissaq una sivisuumik piareersarnejarsimallunilu suliarineqarsimavoq. Ukiut kingulliit arlalissuit aalisarnermik soqutigisaqartut, minnerunngitsumillu inuiaqatigiit kissaatigilluinnarpaat inatsit nutarsartariaqartoq. Oqallinnerpassuit ataatsimiinnerpassuillu ingerlanneqarsimapput. Ullumikkullu killiffigisarput unaavoq.

Siumumit maluginiarparput Inatsisissatut siunnersuummit tusarniutaaqqaartumiit tusarniaanermi akissutit toqqammavigalugit Inatsisissatut siunnersuut allannguinerartaqartoq, aamma Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliami suliarineqarnerani arlalinnik allannguuteqartoqarnissaanik Naalakkersuisut piumaffigineqartarsimapput. Tamannalu Siumup iluarisimaarpaa.

Aalisarnermut inatsisissatut siunnersuut ataatsimut isigalugu arlalippassuuartigut sungiutiinnarlugu ingerlatsisimanitsinnut illuatungiliillunilu unitsitsiartulertussaassaaq. Kalaallit aalisartut piumasut nunarsuarmi niuerfinnut appakaanissaat periarfissiisutigineqarnerulluni ammaaneqassaaq. Sinerissap qanittuani aalisartoq ima inissisimajunnaassaaq, suliffeqarfiit allat iluaqutiginiagassaanik naleqarnerulersitassaanillu nunamut tunisiartuinnartartussatut. Nammineq niuernermik tamakkiisumik ingerlatsisinnaangornissaa periarfissaalissaaq, piumagaanni. Tamatuma aqutissiuunneqarnissaa Siumut pingaartilluinnarpaa. Siumumit qularutiginngilarput aalisartut nutaaliornissaminnut piumassuseqartut, taamaammallu aningaasarsiornermikkut ilorraap tungaanut patajaatsumik aallarsinnaassasut apeqqusersunnngilluinnarparput.

Qanga aaqqissuussisimaneq – arlalippassuuartigullu sinerissap qanittuani aalisartunut kiffaanngissusiiiasutut ilusiligaalluni aaqqissuussisimaneq – inatsisissatut siunnersuut una aqutigalugu qaangeriartorneqalissaaq. Kalaaleq aalisartoq allatuulli ineriartornissamut periarfissaqarluarluni inissisimassasoq Siumup pingaartippaa, aamma nakimaalluni unammillernissani ilanngullugu.

Avataasiortut eqqarsaatigissagaanni pisassanut agguaaaseriaasiusimasooq inatsisissatut siunnersuummi allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Amerlanerit aalisarfiusumut peqataalersinnaanissat aqutissiuunneqassaaq, aamma sinerissap qanittuani aalisarnerq assigalugu ikaarsaariarnissamut naammattumik piffissaliisoqartoq Siumut isumaqarpoq. Minnerunngitsumik pisuussutit Kalaallit inuiaat pigigaat inatsimmittaaq naqissuserneqassaaq, inissaminiimmat.

Pingaaruutilerujussuuvoq erseqqissassallugu sinerissap qanittuani aalisartut tunitsivissaarullugit imaluunniit sulisartut kalaallit eqqornerlunneqaratik inissinnissaat. Taamaattumik inatsisissami siunnersuummi Royal Greenlandip pisussaaffeqarnera ilisimaaralugu ikaarsaariarfeqarluni aaqqiissuteqarfigineqassasoq siunniunneqarmat Siumup iluarisimaarpaa. tassami tamatsinnut toqqissisimanissaq pisariaqarpoq aamma ullumikkut tunitsiviit ingerlanneqartut eqqarsaatigalugit. Siumup qularutiginngilaa, siunissami sinerissap qanittuani aalisartut aningaasarsiornerulersinnaangornissaasa ilutigisaanik, ingerlatsivippassuit taakkunanga ingerlanneqalersimassasut.

Siumup naatsorsuutigilluinnarparput Inatsisissatut siunnersuutip malitsigisaanik Nalunaarutit pingaarutilerujussuit nutarterneqarnerat suliassatut aallartinneqassasut. Tassalu aalisarsinnaanermut akuersissuteqartarnermut nalunaarut, ukiunik killilersuinermit tunngasut naleqqussaavigineqarlutik aaqqinneqarnissaat, pisassanik akuersissuteqartarnermut piumasaqaatilersuisarnissamut tunngasut, aqumiut pillugit nalunaarut aamma TAC-mut tunngatillugu aalajangersaasarnissamut erseqqissumik Naalakkersuisut maleruagassaqarnissaanut tunngasut.

Nunami suliffissuit sulisuisa suliffissaqartuarnissaannik qulakkeerinninniarluni nalunaarutitingut pitsaasumik sinaakkusiinikkut iluarsinissat Naalakkersuisuniit isumagilluarneqarnissaat kissaatigeqaarput.

Soraarnerussuteqarluni Aningaasaateqarfik SISA aningaasalersuisinnaanera naatsorsuutigineqarsinnaanngitsoq oqaasertaliisoqarpoq. Siumumili uagut aningaasalersueqataasinnaanermik oqariartuutaa tusaavarput timitalerneqalermallu iluarisimaaqaarput.

Nunaqarfiit tunitsiveqarnikkut ingerlatsivigineqarneri allannguuteqaratik ammatitsisoqaannarsinnaaneranik qulakkeerinninnissaq anguniarlugu kissaateqarnerput Naalackersuisuniit tusaalluarneqartoq nuannaarutigeqaarput.

Aalisarnermut nutaamik pularusuttut periarfissaqartinneqalerneranik naqissusiineq iluarisimaarnarpoq. Minnerunngitsumik inuusuttunnguit immikkut periarfissinneqarnissaannik aammalu nunatta aningaasatingut qularnaveeqquisiinnaaneranik kissaateqarnitta tusaaneqarluni periarfissaalernissaanik aqutissiuussisoqalerpoq.

Taamak oqaaseqarluta inatsisissatut siunnersuut pingajussaanic suliarineqarnerani akuersaartumik taasissagatta ilisimatitsissutigissavarput.

Siumup aalisartut tatigai. Qularutiginnngilluinnarparput niuerfinnut appakaanissamik periarfissiissut aalisartut atorluarlugu aningaasarsiornerminnut ineriartornerunissaminnullu nukittorsaatigiumaaraat, aamma qularutiginnngilluinnarparput avataasiortut amerliallakkaluarlutik ajunngitsumik aningaasarsiornerat nangittumik ingerlajumaartoq. Ukiunimmi qulini naleqqussarfissaqarpugut, taannalu tamatta suleqatigiilluta ingerlakkutsigu tamatsinnut angusassat annertunerussiaq.

Asasagut aalisartut ullumikkut ulloq ilissi siunissarsi pillugu maani INERSUARMI akuersilluta Siumumiit taasinitta kingunerisussaavaa ukiuni aggersuni sinerissap qanittuani aalisartut aningaasarsiornerulernissaannik aqutissiuussineq.

Tamanna angusassaq sinerissap qanittuani aalisartunut annertoorujussuuvoq.

Ikaarsaarfeqassuungut inatsilli akuerineqarpat iluaqutissat pitsaasut timitalersornissaannut namminersortunut aalisartunullu suleqatiserinnilluta assavut isaappavut.

Inuiaat Kalaallit pillugit.

Karl Tobiassen
Siumut